

شرح خطبه شَقِيقِيَه

امیر مؤمنان علیه السلام

www.ketab.ir
حسین غفاری ساروی

نشر شوق

شناسنامه کتاب:

نام کتاب: شرح خطبه شَقِشَقِيَّه امير مؤمنان عليه السلام

مؤلف: حسين غفاری ساروی

ناشر: شوق ۰۹۱۱۱۵۳۲۸۶۷

صفحه آرایي: محمد حسين غفاری ساروی

چاپخانه و شمارگان: زمزم / ۵۰۰ نسخه

نوبت و تاریخ چاپ: دوم / ۱۴۰۳

قیمت: ۵۸۰۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۲۴۶-۷۵-۷

ISBN: ۹۷۸-۶۰۰-۷۲۴۶-۷۵-۷

سرشناسه: غفاری ساروی، حسین، ۱۳۴۳-

Ghafari saravi, Hossein

عنوان قرارداد: نهج البلاغه. خطبه شَقِشَقِيَّه امير مؤمنان عليه السلام. شرح

عنوان و نام پدیدآور: شرح خطبه شَقِشَقِيَّه امير مؤمنان عليه السلام / حسين غفاری ساروی.

مشخصات نشر: ساری: شوق، ۱۴۰۳.

مشخصات ظاهري: ۵۶۸ ص

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۲۴۶-۷۵-۷

یادداشت: کتابنامه به صورت زیرنویس.

موضوع: علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق. نهج البلاغه. خطبه شَقِشَقِيَّه - نقد و تفسیر

موضوع: -- Ali ibn Abi-talib, Imam I. Nahjol - Balaghah. Khutbah Shaqshaqiah

Criticism and interpretation

موضوع: علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق -- خطبه‌ها

موضوع: *Public speaking -- Ali ibn Abi-talib, Imam I, ۶۰۰-۶۶۱

شناسه افزوده: علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق. نهج البلاغه. خطبه شَقِشَقِيَّه. شرح

شناسه افزوده: Ali ibn Abi-talib, Imam I. Nahjol - Balaghah. Khutbah Shaqshaqiah

رده بندی کنگره: BP ۳۸/۰۴۲۳

رده بندی دیویی: ۲۹۷/۹۵۱۵

شماره کتابشناسی ملی: ۶۲۲۳۸۸۱

فهرست

۱۷	مقدمه
۱۹	فصل نخست: کلیات
۲۱	نام‌های خطبه
۲۱	سند خطبه
۳۴	مکان ایراد خطبه
۳۴	الف. مسجد کوفه
۳۴	ب. پس از انجام بیعت با حضرت بر سر منبر
۳۵	ج. رُحبه
۳۵	د. دَکة القضاء
۳۷	امامت و خلافت
۴۲	نگاه کلی به خطبه
۴۳	فصل دوم: دوران ابوبکر
۴۶	شرح خطبه:
۴۷	نوع نگاه به حکومت
۴۸	علت عدم ذکر نام خلیفه
۴۹	شخصیت ابوقحافه (پدر ابوبکر)
۵۱	شخصیت ابوبکر
۵۵	شرح خطبه:
۵۵	جایگاه منحصر به فرد حجت خدا
۵۷	تأکیدات فراوان در کلام امام <small>علیه السلام</small>
۵۸	عمومیت و اطلاق فضایل امام <small>علیه السلام</small>
۵۹	علم ابی بکر به برتری امام <small>علیه السلام</small>

- چرا علی علیه السلام حکمیت را پذیرفت؟ ۴۴۲
- شیطنت دیگر اشعث در تقویت تفرقه ۴۴۴
- انکار حکمیت، بازی جدید جناح فتنه ۴۴۵
- حرکت ابوموسی به سوی حکمیت ۴۴۸
- بازگشت دو سپاه ۴۴۹
- خوارج در کوفه ۴۵۰
- باز فتنه‌ای جدید از اشعث ۴۵۳
- آغاز جلسات حکمیت در دومه الجندل ۴۵۴
- طرح‌های ابوموسی ۴۵۵
- طرح‌های عمرو عاص ۴۶۰
- متن مذاکرات حکمیت ۴۶۶
- بررسی مذاکرات حکمیت ۴۷۱
- باز گردیم به پیگیری جریان حکمیت ۴۷۶
- آسرای جنگی و کشتگان ۴۷۹
- کوفه پس از حکمیت ۴۸۰
- فصل نهم: جنگ نهروان** ۴۸۳
- خوارج پس از حکمیت ۴۸۵
- شهادت عبدالله بن خَبَّاب بن اُرت به دست خوارج ۴۸۵
- تغییر مسیر سپاه امیر مؤمنان علیه السلام ۴۸۸
- گفتگوی امام علی علیه السلام با خوارج ۴۸۹
- آغاز نبرد ۴۹۰
- برخی از حوادث ویژه در نبرد نهروان ۴۹۱
- پیشینه خوارج ۴۹۴
- ریشه اعتقادی خوارج ۴۹۸

۴۹۹.....	اصناف مردم در زمان حکومت امیرمؤمنان <small>علیه السلام</small>
۵۰۰.....	آغاز بدعتها پس از پیامبر اکرم <small>صلی الله علیه و آله</small>
۵۰۱.....	عنوان «سنت شیخین» در کنار «قرآن» و «سنت پیامبر <small>صلی الله علیه و آله</small> »
۵۰۳.....	برخی از بدعتها
۵۰۴.....	عمر در زمان پیامبر <small>صلی الله علیه و آله</small>
۵۰۴.....	علت پذیرش این بدعتها از سوی عموم مردم
۵۱۲.....	ریشه‌های جنگ‌های جمل و صفین
۵۱۴.....	بازتاب بازگردانی سنت عمر به سنت پیامبر <small>صلی الله علیه و آله</small>
۵۱۴.....	سوء ظن به امیرمؤمنان <small>علیه السلام</small> از روز نخست حکومت
۵۱۵.....	اطاعت شامیان از معاویه
۵۱۵.....	مزاج جامعه اسلامی
۵۱۷.....	پس از جنگ
۵۲۰.....	توازن میان حادثه و آثارش
۵۲۲.....	آغاز مرحله جدیدی از مظلومیت امیرمؤمنان <small>علیه السلام</small>
۵۲۵.....	فصل دهم: غارت‌ها
۵۲۷.....	اوضاع شام
۵۲۹.....	۱. مصر
۵۳۲.....	استانداران مصر
۵۳۳.....	دسیسه‌های معاویه
۵۳۴.....	قدردانی از محمد بن ابی بکر
۵۳۵.....	۲. واقصه، قطقطان، سماوه و ثعلبیه
۵۳۵.....	۳. عینُ التمر
۵۳۶.....	۴. هیت، صندوق‌ها و انبار
۵۳۷.....	۵. مکه

۵۴۰.....	بصره..... ۶
۵۴۱.....	حجاز و یمن..... ۷
۵۴۵.....	ملاحظات.....
۵۴۹.....	زمینگیر شدن امیر مؤمنان <small>علیه السلام</small>
۵۵۲.....	تجهیز سپاه.....
۵۵۵.....	شرح خطبه:.....
۵۵۵.....	آفت دنیاگرایی.....
۵۵۷.....	متن خطبه.....
۵۵۸.....	شرح خطبه.....
۵۵۸.....	علت پذیرش حکومت از سوی امام <small>علیه السلام</small>
۵۵۸.....	نگاهی نو به حکومت.....
۵۶۱.....	اقدام علی <small>علیه السلام</small> برای حکومت.....
۵۶۲.....	قطع سخنان امام <small>علیه السلام</small>
۵۶۳.....	فهرست منابع.....
۵۶۸.....	برخی از آثار مؤلف.....

«لَقَدْ كَانَ فِي قَصَصِهِمْ عِبْرَةً لِّأُولِي الْأَلْبَابِ»^۱

«هر آینه در داستان‌های آنان برای اهل خرد پند و اندرز می‌باشد.»

قرآن کریم که کتاب هدایت برای بشر تا قیام قیامت است بخش مهمی از آن را ماجراها و وقایع تاریخ انسان‌های گذشته تشکیل داده است.

یکی از ابزارهای پر تأثیر برای هدایت، بیان قصص می‌باشد. خداوند خود قصه گوست: «نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ...^۲ البتّه نه قصه‌گو به معنای متعارف میان ما؛ بلکه به معنای لغوی‌اش.

قرآن خودش هدف از ذکر داستان را عبرت‌گیری و پندآموزی از سرگذشت پیشینیان می‌داند.

این هدف - یعنی پندآموزی - به داستان‌های ذکر شده در قرآن کریم منحصر نیست. بلکه حوادث پدید آمده در دوران بعثت، جنگ‌های پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و ... نیز برای نسل‌های بعدی زمینه‌های خوب و لازمی برای پندگیری می‌باشند.

از جمله این حوادث، تاریخ امیرمؤمنان علیه السلام است.

به جدّ باید گفت حوادث پدید آمده در عصر آن حضرت از یک سو برای آینده جهان اسلام و بلکه بشریت بسیار سرنوشت ساز بوده، از سوی دیگر بسیار جان سوز و بلکه شگفت‌انگیز است.

۱. سوره یوسف ۱۱۲ / آیه ۱۱۱.

۲. همان / آیه ۳.

از آنجا که بسیاری از حوادث پدید آمده در عصر حاضر به حوادث آن دوران شباهت بسیار دارد، لذا آشنایی با تاریخ آن حضرت برای همه ما شایسته و بلکه بایسته بوده، موجب افزایش بصیرت‌مان می‌گردد.

خطبه سوم نهج البلاغه که از سوی خود حضرت «شِشْقِیَّه» نام گرفت، با تمامی اختصارش، حوادث سی ساله پس از رحلت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله را نه تنها بیان، بلکه تفسیر هم می‌نماید.

کتاب حاضر را که شرحی است بر این خطبه^۱ به محضر نورانی آن امام مظلوم و همسر شهیدش تقدیم می‌دارم تا ذخیره‌ای برای ﴿يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ﴾^۲ باشد.

۱۳۹۹/۴/۳ اول ذی القعدة الحرام ۱۴۴۱

میلاد باسعادت حضرت فاطمه معصومه علیها السلام

ایام ابتلای عمومی به بیماری کرونا

شهر مقدس قم

بنده عاصی و راجی: حسین غفاری ساروی

۱. این شرح طی ۷ سال در محفل ملکوتی و با صفای جمعی از طلاب حوزه علمیه قم بیان گردید.

۲. سوره شعراء ۲۶/ آیه ۸۸